

Korkein hallinto-oikeus
korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Valituslupahakemus ja valitus ympäristölupa-asiassa

ASIA

Valituslupahakemus ja valitus ympäristölupa-asiassa

VALITTAJA

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
PL 297, 33101 TAMPERE
Puh. 0295 036 000 (vaihde)
kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi

PÄÄTÖS, JOHON HAETAAN MUUTOSTA

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 10.1.2024 nro 14/2024, dnro
582/03.04.04.04.19/2022

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSISAANTI

Päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella 10.1.2024, jolloin se on tullut ELY-keskuksen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta eli 17.1.2024. Muutoksenhakuaika päättyy 16.2.2024.

ELY-KESKUKSEN VALITUSOIKEUS

ELY-keskuksella on valitusoikeus päätöksestä ympäristönsuojelulain (527/2014, YSL) 191 §:n 4 kohdan nojalla valtion valvontaviranomaisena huomioon ottaen päätöksen ympäristölliset vaikutukset ja näihin kytkeytyvä ympäristönsuojelun yleisen edun valvonnan tarve.

15.2.2024

VALITUSLUPAHAKEMUS

Vaatimukset

Pirkanmaan ELY-keskus pyytää kunnioittaen, että korkein hallinto-oikeus myöntää asiassa valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Valitusluvan myöntämiselle on olemassa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019, HOL) 111 §:ssä mainittu peruste.

Asiassa on kyse siitä, millä edellytyksillä Lehtovuori Oy:n (jäljempänä myös luvansaaja) metallien pintakäsittelylaitoksen voidaan katsoa täyttävän ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaiset edellytykset ympäristöluvan myöntämiselle toiminnan sijoituspaikan ja pohjaveden pilaamiskiellon osalta. Asemakaavan kaavamääräysten tulkinnasta sijoitettaessa ympäristöluvanvaraista toimintaa on vain vähän julkaistua oikeuskäytäntöä korkeimmasta hallinto-oikeudesta tai edes hallinto-oikeuksista. Vuosikirjapäätöksissä KHO 2007:36 ja KHO 2021:58 sekä ratkaisussa KHO 13.1.2014 t. 60 (Irs) korkein hallinto-oikeus on katsonut, että arvioitaessa toiminnan asemakaavan vastaisuutta ympäristönsuojelulain 12 §:n perusteella asemakaava-alueen vahvistettua käyttötarkoitusta on arvioitava erityisesti siltä kannalta, minkälaisia ympäristönsuojelulainsäädännössä tarkoitettuja vaikutuksia kaavassa osoitetulta alueelta voidaan ennakoida ympäristössä aiheutuvan. Ratkaisussa KHO 2021:58 on alueen käyttötarkoituksen ohella arvioitu kaavamääräysten ja ympäristöluvan lupamääräysten merkitystä asemakaavan vastaisuudelle, ja myös ratkaisussa KHO 13.1.2014 t. 60 on tarkasteltu lupamääräysten vaikutusta.

Nyt kyseessä olevassa asiassa toiminta on osoitettu asemakaavassa ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien teollisuusrakennusten korttelialueelle (TY-5) pohjavesialueelle. Toiminnasta aiheutuviin päästöihin voidaan jollakin tasolla vaikuttaa lupamääräyksin, mutta erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että kaavamääräyksessä yksiselitteisesti kielletään sijoittamasta kyseessä olevalle pohjavesialueelle sellaista toimintaa, joka käyttää, varastoi, valmistaa tai tuottaa jätteenä sellaisia haitallisia tai myrkyllisiä aineita, jotka maaperään tai pohjaveteen päästessään aiheuttavat pohjaveden likaantumisvaaraa. KHO:n tulisikin ottaa kantaa siihen, millainen merkitys tällaiselle ehdottomalle ja selvästi asemakaavan käyttötarkoitusta tarkentavalle kaavamääräykselle on annettava, kun kaavamääräyksen vastaisuutta ole poistettavissa edes lupamääräyksin.

Vastaavan kaltaisesta asiasta ei ole KHO:n ennakkopäätöstä eivätkä aiemmat vuosikirjapäätökset anna riittävää oikeusohjetta asian arvioimiseksi. Asialla on yleisemminkin merkitystä, koska vastaavilla asemakaavamääräyksillä merkatuilla alueilla pohjavesiä vastaavasti

15.2.2024

vaarantavia kemikaaleja käyttäviä toimintoja sijoitettaessa itse laitos ja kemikaalien käsittely on tullut sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle muun toiminnan ollessa mahdollista myös pohjavesialueella. Näin ollen lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi.

Laitos sijoittuu Ylöjärvenharjun pohjavesialueelle, joka on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue ja jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (nro 0498051, luokka 1E). Pohjavesialueella sijaitsee neljä toiminnassa olevaa vedenottamoaa. Pohjavesialue on luokiteltu kemiallisesti huonoon tilaan Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa kaudelle 2022–2027. Lisäksi hallinto-oikeuden päätöksen perusteella on todettavissa, että toiminnan päästöt eivät ole kaikilta osin tiedossa, vaan hallinto-oikeus on määrännyt luvansaajan tekemään luvan myöntämisen jälkeen erillisen selvityksen siitä, millaisia riskejä toiminta ja laitoksella käytettävät kemikaalit aiheuttavat maaperään ja pohjaveteen laitoksen normaalitoiminnassa ja poikkeustilanteessa toimintakiinteistön maaperä- ja hydrogeologisissa olosuhteissa. Kun otetaan huomioon pohjavesialueen merkitys ja käyttö vedenottotoimintaan, pohjavesialueen aiempi kuormittuneisuus, puutteelliset tiedot toiminnan päästöistä sekä se, että vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004, vesienhoitolaki) 21 §:ssä tarkoitetun hyvän tilan saavuttamiseksi uusien pohjavesiriskien sijoittumista pohjavesialueelle pyritään välttämään, on tärkeää saada KHO:n linjaus asemakaavamääräyksen ja pohjaveden pilaamiskiellon tulkinnasta ja suojausrakenteiden riittävydestä. Tällöin valitusluvan myöntämiseen on myös muu painava syy.

VALITUS

Vaatimukset

Pirkanmaan ELY-keskus vaatii, että Vaasan hallinto-oikeuden päätös 10.1.2024 nro 14/2024 ja Ylöjärven ympäristölautakunnan päätös 23.3.2022 § 53 kumotaan.

Lisäksi ELY-keskus vaatii päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä.

Vaatimusten perustelut

Asian tausta

Ylöjärven kaupungin ympäristölautakunta on myöntänyt Lehtovuori Oy:lle ympäristöluvan toiminnalle, jossa toteutetaan metallien pintakäsittelylaitoksen jauhemaalauslinjaston esikäsittelyvaihe ja linjastomaalaus. Toiminta sijaitsee Ylöjärven Soppeenmäen

15.2.2024

teollisuusalueen kiinteistöllä 980-428- 39-298 (os. Hopeatie 4, 33470 Ylöjärvi). Toiminta sijoittuu Ylöjärvenharjun 1E-luokan pohjavesialueelle (0430351). Laitokselta on matkaa Ahveniston vedenottamolle noin 1,3 km ja Julkujärven vedenottamolle noin 2 km.

Esikäsittelyprosessi on luvanvaraista ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 2 g perusteella: metallien ja muovien pintakäsittely elektrolyyttistä tai kemiallista menetelmää käyttäen käsittelyaltaiden yhteenlasketun tilavuuden ollessa vähintään 5 ja enintään 30 m³. Kemikaaleja käytetään 3,3–5,7 tonnia vuodessa. Varastointimäärä on noin 1,15 tonnia. Toiminnalla ei ole aiempaa ympäristölupaa.

Toiminnalle on lisäksi myönnetty ympäristönsuojelulain 199 §:n mukainen lupa toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta.

Vaasan hallinto-oikeus on päätöksellään 10.1.2024 nro 14/2024 hylännyt Pirkanmaan ELY-keskuksen valituksen Ylöjärven ympäristölautakunnan lupapäätöksestä. ELY-keskus on katsonut, että toiminta on sijoitettu voimassa olevan asemakaavan vastaisesti ja että toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaamiskiellon vastaisia seurauksia, joiden poissulkemiseksi selvitykset maaperä- ja pohjavesiolosuhteista ja pohjaveden suojaamistoimenpiteistä eivät ole riittäviä.

Asemakaavan vastaisuus

Ympäristönsuojelulain 12 §:n mukaan luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Alueella on voimassa Kirkonseudun Betonitien asemakaava, jossa toiminta sijaitsee ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien teollisuusrakennusten korttelialueella (TY-5). Kaavamääräyksen mukaan alue on yhdyskunnan vedenhankintaan käytettävää tärkeätä pohjaveden muodostumisaluetta, joten alueelle voidaan rakentaa rakennuksia aputiloineen vain sellaiselle toiminnalle, joka ei käytä, varastoi, valmista eikä tuota jätteenä sellaisia haitallisia tai myrkyllisiä aineita, jotka maaperään tai pohjaveteen päästessään aiheuttavat pohjaveden likaantumisvaaraa. Tarvittaessa on rakennettava katetut tiiviit varastotilat pohjaveden suojaamiseksi.

Hallinto-oikeus on arvioinut päätöksessään oikein sen, että toiminnassa käytetyt kemialliset aineet ovat asemakaavassa tarkoitettuja haitallisia tai myrkyllisiä aineita, jotka maaperään tai pohjaveteen päästettynä aiheuttaisivat pohjaveden likaantumisvaaraa. Toiminnassa käytettäväksi ilmoitettavista kemikaaleista kaksi sisältää aineita, joita ei vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) liitteen 1E mukaan päästää pohjaveteen: Gardacid N 4480/1 sisältää organofosforiyhdistettä ja Gardobond X 2020 metalliyhdistettä ja fluorideja. Gardobond X 2020:n kaupanimenä on Garbobond X 2020 E1.

15.2.2024

Gardobond X 2020 E1 kuitenkin sisältää samat pohjaveden pilaantumisriskiä aiheuttavat aineet kuin Gardobond X 2020. Gardobond X 2020 E1 on lisäksi luokiteltu haitalliseksi vesieliöille. Lisäksi neljällä kemikaalilla on käyttöturvallisuustiedotteissa merkintä, ettei niitä tule päästää maaperään, vesistöön tai viemäriin niiden ominaisuuksien takia, jonka takia on varovaisuusperiaate huomioon ottaen katsottava hallinto-oikeuden tavoin, että niistä aiheutuu haitallisia vaikutuksia pohjaveteen, vaikka niitä ei ole luokiteltu ympäristölle vaarallisiksi.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hallinto-oikeus on kuitenkin tulkinnut virheellisesti sitä, että korttelialuetta koskevan asemakaavamääräysten kokonaisuuden sekä kaavoitusviranomaisen lausunnon ja rakennukselle myönnetyn rakennusluvan perusteella kaavamääräysten ei voitaisi katsoa kokonaan kieltävän haitallisten kemikaalien sijoittamista korttelialueelle, kunhan riittävästä rakenteellisesta suojaamisesta huolehditaan.

Asemakaavamääräys kieltää toiminnan, joka käyttää, valmistaa, varastoi tai tuottaa jätteenä sellaisia aineita, jotka maaperään tai pohjaveteen päästessään aiheuttavat pohjaveden likaantumisvaaraa. Kaavamääräyksen perusteella pohjavedelle haitallisia aineita ei voida toiminnassa sijoittaa luvan sallimalla tavalla, koska toiminnassa käytetyt kemikaalit aiheuttavat ilmeisesti pohjaveden likaantumisvaaran. Merkitystä ei ole sillä, millaisia ympäristölupamääräyksiä toiminnalle asetetaan, vaan toiminnan tekee asemakaavan vastaiseksi jo yksinomaan toiminnassa käytettyjen kemikaalien laatu ja niiden aiheuttamat vaikutukset pohjavedelle, mikäli niitä pääsee toiminnassa pohjaveteen. Kaavamääräyksen likaantumisen vaaran kieltävää määräystä voidaan myös pitää ympäristönsuojelulain 17 §:n pilaamiskieltoa tiukempana määräyksenä, sillä ympäristön likaaminen ei kaikissa tapauksissa täytä vielä pilaantumisen määritelmää. Pohjaveden likaantuminen ei välttämättä estä pohjaveden käyttöä, mutta voisi vaikuttaa sen ominaisuuksiin ja tilaan. Tarkastelukynnys on kaavassa siten asetettu pilaantumista matalammalle, eikä alueella tule käyttää tai varastoida sellaisia aineita, jotka voivat edes muuttaa pohjaveden ominaisuuksia.

Vaikka asemakaavamääräyksiä harkitaan kokonaisuutena, ei ELY-keskuksen käsityksen mukaan ole silti mahdollista tulkita asiaa hallinto-oikeuden tavoin niin, että kyseessä oleva toiminta olisi asemakaavan mukaista, kun riittävästä pohjaveden suojauksesta huolehditaan. Samassa TY-5-merkinnän kaavamääräyksessä todetaan, että tarvittaessa on rakennettava katetut tiiviit varastotilat pohjaveden suojaamiseksi. Tämä kaavamääräys viittaa selvästi muihin toimintoihin kuin niihin, jotka ensimmäisen virkkeen perusteella ovat alueella kokonaan kiellettyjä pohjaveden likaantumisen vaaran takia. Merkitystä ei myöskään ole sillä, että kyseistä korttelia koskevassa määräyksessä 19 on sallittu kiinteistökohtaisien öljysäiliöiden sijoittaminen kortteliin tiettyjen suojatoimenpiteiden tekemisen jälkeen ja että kevyt polttoöljy on luokiteltu ympäristölle vaaralliseksi kemikaaliksi sen vesieliöille aiheuttaman myrkyllisyyden takia. Määräystä on tulkittava poikkeukseksi siihen, mitä pohjavedelle haitallisten aineiden sijoittamisesta muutoin kaavamääräyksissä todetaan.

15.2.2024

Kaavamääräys on yksiselitteinen, eikä kaavoitusviranomaisen lausunnolla voida ympäristölupamenettelyssä tulkita lainvoimaista asemakaavaa vastoin asemakaavamääräyksen sanamuotoa ja merkitystä, vaikka kaavoitusviranomaisen lausunnolla voikin olla yleisesti merkitystä harkittaessa luvanvaraisen toiminnan sijoittamista oikeusvaikutteisen kaavan nojalla. Toimintaa ei voida myöskään pitää asemakaavan mukaisena siksi, että rakennukselle on myönnetty rakennuslupa, jonka myöntäminen on edellyttänyt asemakaavan mukaisuutta. Ylöjärven rakennusvalvonnan päätöksellään 23.6.2021 § 104 myöntämästä rakennusluvasta ei käy ilmi, millä perustein arviointi asemakaavan mukaisuudesta on tehty. Rakennusluvassa ei myöskään varsinaisesti ratkaista sitä, millaista toimintaa rakennuksessa harjoitetaan, mistä taas on olennaisesti kyse asemakaavamääräyksessä. Toiminnan sijoittamiselle ei ole maankäyttö- ja rakennuslain mukaista poikkeamislupaa.

ELY-keskus tuo vielä esiin, että sillä on tiedossa muita vastaavilla asemakaavamääräyksillä merkattuja, pohjavesiä vastaavasti vaarantavia kemikaaleja käyttäviä toimintoja, joissa itse laitos ja kemikaalien käsittely on tullut sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle, muun toiminnan ollessa mahdollista myös pohjavesialueella. Näin ollen ELY-keskus pitää tässäkin tapauksessa ainoana kaavan mukaisena vaihtoehtona sitä, että kemikaalien käsittelyä ei sijoiteta pohjavesialueelle.

Toiminta on näin ollen sijoitettu YSL 12 §:n tarkoittamalla tavalla asemakaavan vastaisesti, mikä muodostaa ehdottoman luvanmyöntämisesteen.

Pohjaveden pilaamiskielto toiminnassa ja selvitysten riittävyys

ELY-keskus tarkastelee seuraavaksi vielä pohjaveden pilaamiskieltoa kyseessä olevassa toiminnassa sekä tähän liittyvien selvitysten riittävyyttä, mikäli korkein hallinto-oikeus päätyisi harkinnassaan siihen, että asemakaavamääräyksiä kokonaisuutena tarkastellen toiminta voidaan sallia TY-5-aseamakaavamerkinnän alueella, kunhan riittävästä pohjaveden suojaamisesta huolehditaan.

Laitos sijoittuu Ylöjärvenharjun pohjavesialueelle, joka on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue ja jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (nro 0498051, luokka 1E). Toiminta, jolla kiinteistö sijaitsee, on pohjavesialueen muodostumisalueella. Pohjavesialue on luokiteltu kemiallisesti huonoon tilaan Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa kaudelle 2022–2027. Pirkanmaan vesienhoidon vuosiksi 2022–2027 laaditun toimenpideohjelman mukaan Ylöjärvenharjun pohjavesialueen huono kemiallinen tila johtuu pohjavedessä havaituista trikloorieteenistä ja tetrakloorieteenistä, öljyjakeista (C10-40) sekä torjunta-aineiden hajoamistuotteesta BAM (2,6-diklooribentsoamidi). Pohjavesialue on siten jo kuormittunut. Laissa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004, vesienhoitolaki)

15.2.2024

21 §:ssä tarkoitetun hyvän tilan saavuttamiseksi uusien pohjavesiriskien sijoittumista pohjavesialueelle pyritään välttämään.

Pohjavesialueella sijaitsee kaksi Ylöjärven Veden vedenottamoa (Saurio ja Ahvenisto) sekä kaksi Tampereen Veden vedenottamoa (Julkujärvi ja Pinsiö). Suunniteltu toiminta sijoittuu noin 1,2 km etäisyydelle luoteeseen Ahveniston vedenottamosta. Ahveniston vedenottamolla on lupa ottaa vettä 3000 m³/d, ja vuonna 2018 vedenotto oli noin 2500 m³/d.

Hallinto-oikeus on arvioinut virheellisesti sen, että lupahakemuksessa olisi esitetty riittävät, ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentin ja ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014, YSA) 7 §:n mukaiset tiedot toiminnan sijoituspaikan maaperä- ja pohjavesiolosuhteista, pohjaveden suojaustoimenpiteistä, kaivoista ja toiminnan vaikutuksista kaivoihin ja vedenottamoihin.

Pohjavesimuodostuman rakenne tunnetaan hyvin vain yleisellä tasolla GTK:n rakenneselvityksen ansiosta (*Ylöjärvenharjun pohjavesialueen geologinen rakenneselvitys*, Geologian tutkimuskeskus, 10.12.2018). Pohjaveden päävirtaussuunta on luoteesta kaakkoon. Lähimmällä kairauspisteellä GTK-28-16 noin 200 metrin etäisyydellä toiminnan sijaintipaikasta pohjaveden virtaus alueelta on kohti pohjavesimuodostumaa. Geologisen rakenneselvityksen mukaan "kallioalueet ohjaavat pohjaveden kulkua ja niillä muodostuu pohjavettä, vaikka ne eivät ole varsinaisia pohjavettä varastoivia alueita". Mahdollisessa onnettomuustilanteessa tai suojarakenteiden tai hälytysjärjestelmien pettäessä kemikaalit voivat kulkeutua nopeasti pohjaveteen, koska pohjavettä suojaavan irtomaakerroksen paksuus on alueella vähäinen.

ELY-keskus on ympäristölupahakemuksesta antamassaan lausunnossa 7.3.2022 pyytänyt täydentämään hakemusta siten, että siinä esitetään kiinteistön pohjavesi- ja maaperäolosuhteet ja toiminnan vaikutus pohjaveteen. Lausunnossa on pyydetty esittämään myös selvitys toimenpiteistä, joilla estetään päästöt maaperään ja pohjaveteen, sekä niiden tarkkailu. Lisäksi on tullut selvittää, onko vaikutusalueella kaivoja sekä miten toiminta voi mahdollisesti vaikuttaa läheiseen vedenottamoon. ELY-keskus huomauttaa, ettei näitä tietoja ole riittävällä tavalla esitetty ja selvitykset tältä osin ovat puutteelliset. Hulevesien johtaminen pohjavesialueen ulkopuolelle tai se, että muita maastoon johdettavia vesiä ei synny, eivät riitä perustelemaan selvitysten riittävyttä. Esimerkiksi toiminnan sijoituspaikan maaperä- ja pohjavesiolosuhteiden luotettava arvioiminen edellyttäisi kohteella tehtyjä maaperätutkimuksia ja havaintoja pohjaveden pinnankorkeuksista.

Sijoituspaikan maaperä- ja pohjavesiolosuhteet on olemassa olevan tiedon valossa joka tapauksessa katsottava sellaisiksi, että aiottu toiminta siihen liittyvine riskeineen voi aiheuttaa pohjaveden pilaantumisvaaran. Tällöin toiminnan ja siihen liittyvien mahdollisten onnettomuus- ja vahinkotilanteiden aiheuttamaa pilaantumisvaaraa ei voida poistaa lupamääräyksin. Kyseisellä sijainnilla vuoto pohjavesialueella aiheuttaa pilaantumisuhan pohjavesialueelle sekä riskin pohjavedenottamoille.

15.2.2024

Pohjaveden pilaamiskielto koskee kaikkea maaperässä olevaa pohjavettä, ei ainoastaan vedenhankintakäytössä olevaa.

ELY-keskus on valituksessaan edellyttänyt, että lupakäsittelyssä on tullut arvioida mahdollisten onnettomuustilanteiden vaikutukset toimintaan sekä näistä aiheutuvat seuraukset pohjavedelle. Maaperästä ja pohjavedestä olemassa olevin tiedoin arvioituna pohjaveden suojaamista ja toiminnassa käytettyjä suojausratkaisuja koskevia selvityksiä ei voida pitää riittävinä osoittamaan, ettei YSL 17 §:n mukaisen pohjaveden pilaamiskiellon vastaista seurausta aiheudu.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan mikään järjestelmä ei ole sellainen, että se olisi kokonaan suljettu. Toiminnassa käytetyt kemikaalit täytyy toimittaa paikalle, lastata ja purkaa, joten niitä käsitellään myös suojausrakenteita sisältävien tilojen ulkopuolella. Putkistossa ja laitteissa on erilaisia vuotomahdollisuuksia, eikä ympäristöluvassa edellytetty pinnoittaminen koske esimerkiksi putkistoja, joihin kemikaalivuotoja voi päästä. Pohjaveden pilaantumisen näkökulmasta suurin riski liittyy kemikaalien vastaanottoon, siirtoihin ja käsittelyyn tuotantotiloissa, jätevesien ja kuormitteisten hulevesien johtamisrakenteiden vuotoihin ja poikkeustilanteessa sammutusvesien hallintaan.

ELY-keskus kiinnittää vielä huomiota KHO:n muuhun päätökseen 19/2022, jossa kyse oli laajamittaisesta akkukemikaalien valmistuksesta. KHO katsoi, että akkumetallitehtaan laajamittaiseen teolliseen toimintaan sisältyvät pohjaveden pilaantumisen riskit ja riskien poistamiseksi vaadittavat toimenpiteet ovat polttonesteiden jakeluasemaan verrattuna huomattavasti moninaisempia ja näihin liittyvät epävarmuudet olennaisesti vaikeammin hallittavia. ELY-keskus katsoo ratkaisuun tukeutuen, että kemikaalien käsittelyä sisältävät toiminnat ovat pohjaveden suojausten kannalta monimutkaisempia kuin jakeluasematoiminnan edellyttämät suojaukset. Jakeluasematoimintaan yksittäistapauksessa sovellettu mahdollisuus sijoittaa toiminto pohjavesialueelle teknisten suojausratkaisujen turvin ei siten ole sovellettavissa kemikaaleja käsittelevään toimintaan, vaan ainoastaan jakeluasemaan.

ELY-keskus katsoo, että hallinto-oikeus ei ole voinut valituksenalaisella päätöksellään määrätä uudella lupamääräyksellä 8 a toiminnanharjoittajaa arvioimaan vasta ympäristöluvan myöntämisen jälkeen sitä, millaisia riskejä toiminta ja laitoksella käytettävät kemikaalit aiheuttavat maaperään ja pohjaveteen laitoksen normaalitoiminnassa ja poikkeustilanteessa toimintakiinteistön maaperä- ja hydrogeologisissa olosuhteissa. Tällainen riskiarviointi olisi tullut tehdä jo lupakäsittelyssä ottaen huomioon se, että ilman selvitystä lupakäsittelyvaiheessa ei ole ollut mahdollista arvioida sitä, aiheuttaako toiminta pohjaveden pilaamiskiellon vastaisia seurauksia, eikä näin ollen tarkastella lopullisia luvanmyöntämisedellytyksiä. Kuten edellä kuitenkin on todettu, ELY-keskus arvioi nykyisten tietojen perusteella, että toiminnan ja siihen liittyvien mahdollisten onnettomuus- ja vahinkotilanteiden aiheuttamaa pohjaveden pilaantumisvaaraa ei voida poistaa riittävästi edes lupamääräyksin.

15.2.2024

Lopuksi

Toiminta on asemakaavan vastaista, mikä muodostaa jo ehdottoman luvanmyöntämiseesteen. Toiminnassa käytettävät kemikaalit muodostavat talousvesikäytössä olevalle pohjavesialueelle riskin. Toiminnan sijoittamiselle kyseiselle paikalle ei ole edellytyksiä kaavan eikä pohjavesimuodostuman luokittelun ja käytön takia, ja toiminta pitäisikin sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle kaavan kannalta soveltuvaan paikkaan. Teknisten suojausratkaisujen ei voida katsoa ratkaisevan asiaa vallitsevan oikeuskäytännön ja luvituskäytännön perusteella, eikä asemakaavan kaavamääräystä voi ohittaa ympäristölupamenettelyllä. Hallinto-oikeuden ja ympäristölautakunnan päätökset on siten kumottava ja asiassa annettava välittömästi täytäntöönpanokielto.

ASIAN KÄSITTELY

Asia on käsitelty Pirkanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat-vastuualueen ympäristönsuojeluyksikössä.

Valituksen on esitellyt lakimies Maria Hakala ja ratkaissut johtaja Mari Rajala. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti ja merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

Liitteet

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 10.1.2024 nro 14/2024
valitusosoituksineen

TH, VH, PP, MH/mh

Tämä asiakirja PIRELY/719/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PIRELY/719/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Rajala Mari 15.02.2024 10:40

Esittelijä Hakala Maria 15.02.2024 09:04